

อายุวัฒนมงคล ๗๐ ปี

ดร.พระครูวรกิจจาทร

ความรักไม่มีพรมแดน

ความรักนั้นมิกางกั้นศาสนา
อยู่ภูผากลางดงพงไพรสัณฑ์
อยู่เวียงวังคลังนาหรือสามัญ
คนทุกชั้นรักกันได้หากใจจริง ฯ

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน ประพันธ์

๙ มกราคม ๒๕๒๙

ที่ระลึก

ทำบุญฉลองวัดปากบ่อ ๒๑๕ ปี

ฉลองอาคารปฏิบัติธรรมพระนวกะ

ฉลองพระครูสัญญาบัตร

เจ้าคณะเขตชั้นพิเศษ (จข.ชพ.)

และฉลองอายุวัฒนมงคล ๗๐ ปี

ดร.พระครูวรกิจจาทร

[ถวัลย์ จกฺกวโร น.ธ.เอก, พ.ม., พธ.ม.(กิตติ์), ค.ด.(กิตติ์)]

เจ้าคณะเขตสวนหลวง

เจ้าอาวาสวัดปากบ่อ

ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมูลนิธิวัดปากบ่อ

แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง

กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

วันอุดมมงคล

"นับสองร้อยสิบห้าปี" ที่เรืองรุ่ง
ในเมืองกรุงจรุงโรจน์โชติถวัลย์
"วัดปากบ่อ" ได้ก่อบุญคุณอนันต์
เพื่อสุขสันต์แห่งสังคมบ่มความดี

"หลวงพ่อท่าน" พัฒนาสารพัด
ทั้งงานวัดงานเขตวิเศษศรี
ทั้งบวชพระบวชเณรไม่เว้นปี
เสริมศักดิ์ศรีศาสตร์ศิลป์ปิ่นนาคร

เสียสละเพื่อส่วนรวมโลกร่วมรู้
ด้วยใจสู้เผยแผ่ธรรมเลิศคำสอน
ด้วยเมตตาเอื้ออารีมีอาทร
ทุกขั้นตอนจิตไตร่ตรองมองการณ์ไกล

ในโอกาส **"วันมงคล"** ดลบรรจบ
วาระครบ **"เจ็ดสิบปี"** ที่สดใส
ขอคุณพระโปรดคุ้มครองผ่องอำไพ
เจริญใน **"สมณธรรม"** ล้ำเลิศเทอญ

[เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน : ประพันธ์ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗]

ประวัติโดยสังเขป

ดร.พระครูวรกิจจาทร

พระครูวรกิจจาทร ฉายา จกฺกวโร อายุ ๗๐ พรรษา ๔๘ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง :-

๑. เจ้าคณะเขตสวนหลวง

๒. เจ้าอาวาสวัดปากบ่อ

๓. ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมูลนิธิวัดปากบ่อ

สถานะเดิม ชื่อถวัลย์ นาคพิมพ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ ตรงกับ**วันอังคาร** ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีมะเมีย ณ บ้านโคกหินช้าง ต.สาหร่าย อ.ชุมพวง จ.นครราชสีมา **บิดาชื่อ นายบุญทัน มารดาชื่อ นางพิมพ์ นาคพิมพ์**

อุปสมบท เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๘ ณ วัดสาหร่าย ต.สาหร่าย อ.ชุมพวง จ.นครราชสีมา โดยมี :-

พระครูสุวรรณธาดา วัดบ้านหนองหว้า ต.สาหร่าย **เป็นพระอุปัชฌาย์**

พระอธิการประพันธ์ วัดตูมใหญ่ ต.สาหร่าย **เป็นพระกรรมวาจาจารย์**

พระอธิการอำพร วัดสองพี่น้อง ต.สาหร่าย **เป็นพระอนุสาวนาจารย์**

วิทยฐานะ มีดังนี้ :-

พ.ศ. ๒๕๒๑ - สอบได้นักธรรมชั้นเอก (น.ธ.เอก) สำนักเรียน วัดโคกหินช้าง ต.สาหร่าย

พ.ศ. ๒๕๒๖ - สอบได้ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) กรมการฝึกหัดครู

พ.ศ. ๒๕๔๙ - ได้รับการถวายปริญญา **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** กิตติมศักดิ์ จาก ม.มจร.

พ.ศ. ๒๕๖๕ - ได้รับการถวายปริญญา **ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์** จาก ม.ราชภัฏอุบลราชธานี

งานปกครอง มีดังนี้ :-

พ.ศ. ๒๕๔๐ - เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากบ่อ

พ.ศ. ๒๕๔๒ - เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พ.ศ. ๒๕๔๓ - **เป็นเจ้าอาวาสวัดปากบ่อ**

พ.ศ. ๒๕๔๓ - เป็นพระวินยาธิการ เขตสวนหลวง

พ.ศ. ๒๕๔๔ - เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะแขวงสวนหลวง

พ.ศ. ๒๕๔๕ - เป็นเจ้าคณะแขวงสวนหลวง

พ.ศ. ๒๕๔๙ - **เป็นพระอุปัชฌาย์**

พ.ศ. ๒๕๕๔ - **เป็นเจ้าคณะเขตสวนหลวง**

ด้านสมณศักดิ์ มีดังนี้

พ.ศ. ๒๕๔๐ - เป็น**พระครูสังฆรักษ์** ฐานานุกรมใน **พระราชรัตนเมธี** เจ้าอาวาสวัดคฤหบดี

พ.ศ. ๒๕๔๕ - เป็น**พระครูวิมลสรกิจ** ฐานานุกรม ใน **พระพรหมเวที** เจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยาราม

พ.ศ. ๒๕๔๗ - เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะแขวงชั้นโท ในราชทินนามที่ **พระครูวรกิจจาทร**

พ.ศ. ๒๕๕๙ - เป็นพระครูสัญญาบัตร **เจ้าคณะเขตชั้นเอก** (จข.ชอ.) ในราชทินนามเดิม

พ.ศ. ๒๕๖๖ - **เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะเขตชั้นพิเศษ (จข.ชพ.) ในราชทินนามเดิม**

ประวัติโดยสังเขป

วัดปากบ่อ

๑. สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๒

๒. ผู้สร้างคือ **เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์)** สมุหนายก ปลายรัชกาลที่ ๓ ถึงต้นรัชกาลที่ ๔ (ถวายที่ดินด้วย)

๓. มีเนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๒ งาน โดยจัดสรรให้ **โรงเรียนวัดปากบ่อ** สังกัด กทม. ๖ ไร่ ให้สาธารณสุขศูนย์ ๒๒ จำนวน ๑ ไร่ ๒ งาน

๔. ตั้งอยู่เลขที่ ๓๓๓ ซ.อ่อนนุช ๓๕ ถนนสุขุมวิท ๗๗ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐

๕. มีชื่อเรียกดังนี้ :-

๑. **วัดหัวโค้ง** เพราะอยู่หัวโค้งของลำคลองพระโขนง

๒. **วัดไผ่ล้อม** เพราะชาวบ้านปลูกต้นไผ่ ประกอบอาชีพจักสาน

๓. **วัดปากบ่อ** เพราะมีสระ มีบ่อน้ำมาก ที่ชาวบ้านขุดไว้ทำการเกษตร และบริโภค

๖. รายนามเจ้าอาวาส

๑. พระครูนันทธรรมวุฒิ (หลวงพ่อเพลิน ตุฏฺฐโส)

พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๒๕๓๖

๒. พระครูวรกิจวิวัฒน์ (รก.จร.) ๒๕๓๖ - ๒๕๔๒

๓. **พระครูวรกิจจาทร (ถวัลย์ จกฺกวโร) ๒๕๔๓ - ปัจจุบัน (๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓)**

๗. คณะผู้บริหารปัจจุบัน :- (๒๕๖๖)

๑. ดร.พระครูวรกิจจาทร/จร./จข.สวนหลวง

๒. พระครูวินัยธรสามารถ อินฺทวีโร

เลข.จข.สวนหลวง/ผจร.

๓. พระครูสังฆรักษ์ปิยวัจน์ ปญฺญาวุโธ/ผจร.

๔. พระปลัดชัชวาล ญาณกิตฺติ/ผจร.

๕. ดร.พระอภิวัฒน์ อภิวฑฺฒโน/ผจร.

๖. พระณรงค์ฤทธิ์ มหาวิริโย/ผจร.

สรุปการจัดตั้งโรงเรียนมูลนิธิวัดปากบ่อ :-

๑๘ ก.พ. ๒๕๑๙ - จดทะเบียนเป็น **"มูลนิธิหน่วยสงเคราะห์พุทธมามกะผู้เยาว์ (นพกะ)**

พ.ศ. ๒๕๒๓ - เปิดเรียน **ครั้งแรก** ในรูปแบบ **"ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์"** สังกัดกรมการศาสนา

พ.ศ. ๒๕๒๗ - ได้หยุดลง เพราะทางราชการขอสถานที่เรียนคืน

๑ ส.ค. ๒๕๓๓ - เปิดศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ **เป็นครั้งที่ ๒**

๘ พ.ค. ๒๕๓๘ - โอนไปสังกัด **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.)** และตั้งชื่อ ใหม่ว่า **"โรงเรียนอนุบาลมูลนิธิวัดปากบ่อ"**

๑๔ พ.ค. ๒๕๔๑ - พระครูวรกิจจาทร (ถวัลย์ จกฺกวโร/นาคพิมพ์) รับใบอนุญาต (รูปที่ ๒) ต่อจาก พระครูสังฆรักษ์อัมพร อกิญฺจโน ผู้รับใบอนุญาตรูปแรก

๑๖ มี.ค. ๒๕๔๖ - **นายกร ทัพรังสี** รมว. กระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิด

อาคาร และฉลองโรงเรียน

พ.ศ. ๒๕๔๖ - ขยายการเรียนถึงชั้น ป.๖

๒๑ เม.ย. ๒๕๔๖ - เปลี่ยนชื่อ จากโรงเรียนอนุบาลวัดปากบ่อ เป็น **"โรงเรียนมูลนิธิวัดปากบ่อ"**

หลังจากนั้นเป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาการเรียน การสอน และการบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เป็นอย่างดี

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์
พ.ศ. ๒๕๐๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม
พร้อมด้วยคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง

โดย

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน

พระบรมราโชวาท

"...กฎหมายมิใช่ตัวความยุติธรรม

หากเป็นแต่เพียงบทบัญญัติหรือปัจจัย

ที่ตราไว้เพื่อรักษาความยุติธรรม

ผู้ใดก็ตามแม้ไม่รู้กฎหมาย

แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตแล้ว

ควรจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเต็มที่

ตรงกันข้าม **คนที่รู้กฎหมาย**

แต่ใช้กฎหมายไปในทางทุจริต

ควรต้องถือว่าทุจริต..."

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้

ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๒

❖ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

❖ พร้อมด้วยคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง

❖ รวบรวม เรียบเรียง และพิสูจน์อักษร โดย
เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน น.ธ.เอก, ป.กศ.สูง, พ.ม., น.บ.

❖ ISBN : 974-575-954-6/2

❖ พิมพ์ครั้งที่ 1 : มิถุนายน 2565
❖ พิมพ์ครั้งที่ 2 : กันยายน 2565
❖ พิมพ์ครั้งที่ 3 : ธันวาคม 2565
❖ พิมพ์ครั้งที่ 4 : กุมภาพันธ์ 2566
❖ พิมพ์ครั้งที่ 5 : ตุลาคม 2566
❖ พิมพ์ครั้งที่ 6 : ธันวาคม 2566
❖ พิมพ์ครั้งที่ 7 : กุมภาพันธ์ 2567

❖ พิมพ์ที่โรงพิมพ์ : **สมใจการพิมพ์**
37/1 หมู่ 14 ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี 11140 โทร. 02-833-1927

สารบัญ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์
พ.ศ. ๒๕๐๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕
เป็นปีที่ ๑๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๙/ตอนที่ ๑๑๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๙/๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๕

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๔ ภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บรรดากฎกระทรวง สังฆาณัติ กติกาสงฆ์ กฎองค์การ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ข้อบังคับ และระเบียบเกี่ยวกับคณะสงฆ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้คงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ข้อบังคับ หรือระเบียบของมหาเถรสมาคมยกเลิก หรือมีความอย่างเดียวกัน หรือขัดหรือแย้งกัน หรือกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา ๔ บรรดาอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในสังฆาณัติ กติกาสงฆ์ กฎองค์การ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ข้อบังคับ และระเบียบเกี่ยวกับคณะสงฆ์ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใด หรือคณะกรรมการสงฆ์ใด ซึ่งไม่มีในพระราชบัญญัตินี้ ให้มหาเถรสมาคม มีอำนาจกำหนด

โดยกฎมหาเถรสมาคม ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใด รูปใด หรือหลายรูป ร่วมกันเป็นคณะ ตามที่เห็นสมควรได้

มาตรา ๕[๒] ทวิ ในพระราชบัญญัตินี้

"คณะสงฆ์" หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบท จากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร

"คณะสงฆ์อื่น" หมายความว่า บรรดาบรรพชิตจีนนิกาย หรืออนัมนิกาย

"พระราชาคณะ" หมายความว่า พระภิกษุที่ได้รับแต่งตั้ง และสถาปนา ให้มีสมณศักดิ์ ตั้งแต่ชั้นสามัญจนถึงชั้นสมเด็จพระราชาคณะ

"สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์" หมายความว่า สมเด็จพระราชาคณะ ที่ได้รับสถาปนาก่อนสมเด็จพระราชาคณะรูปอื่น ถ้าได้รับสถาปนาในวันเดียวกัน ให้ถือรูปที่ได้รับสถาปนาในลำดับก่อน

---

[๒] มาตรา ๕ ทวิ เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕ ตรี[๓] เพื่อให้การอุปถัมภ์ และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ตลอดจนการดูแล การปกครองคณะสงฆ์เป็นไปเพื่อส่งเสริมการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนา ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยของคณะสงฆ์ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องดีงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป พระมหากษัตริย์ จึงทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้ง สถาปนา และถอดถอนสมณศักดิ์ของพระภิกษุในคณะสงฆ์ และแต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคม ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรี* รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

---

[๓] มาตรา ๕ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

หมวด ๑
สมเด็จพระสังฆราช

มาตรา ๗[๔] พระมหากษัตริย์ ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง และให้นายกรัฐมนตรี ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๘ สมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายก ทรงบัญชาการคณะสงฆ์ และทรงตราพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช โดยไม่ขัด หรือแย้งกับกฎหมาย พระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคม

มาตรา ๙[๕] ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงลาออกจากตำแหน่ง หรือพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดให้ออกจากตำแหน่ง พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของสมเด็จพระสังฆราช หรือตำแหน่งอื่นใด ตามพระราชอัธยาศัยก็ได้

มาตรา ๑๐[๖] ในเมื่อไม่มีสมเด็จพระสังฆราช ให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์

---

[๔] มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐

[๕] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๖] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ถ้าสมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการมหาเถรสมาคมที่เหลืออยู่ เลือกสมเด็จพระราชาคณะรูปหนึ่งผู้มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์รองลงมาตามลำดับ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ในเมื่อสมเด็จพระสังฆราชไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือไม่อาจทรงปฏิบัติหน้าที่ได้ สมเด็จพระสังฆราชจะได้ทรงแต่งตั้งให้สมเด็จพระราชาคณะรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน

ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชมิได้ทรงแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนตามวรรคสาม หรือสมเด็จพระราชาคณะซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชได้ ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชตามมาตรานี้ ถ้าสมเด็จพระสังฆราชทรงเห็นเป็นการสมควรสำหรับกรณีที่มีเหตุตามวรรคสาม หรือกรรมการ

มหาเถรสมาคมที่เหลืออยู่ เห็นเป็นการสมควรสำหรับกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสี่ อาจพิจารณาเลือกสมเด็จพระราชาคณะหลายรูปที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เพื่อให้เป็นคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช แทนผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือแทนการดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ แล้วแต่กรณีได้ และจะให้มีผู้ช่วยหรือที่ปรึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวด้วยก็ได้ วิธีดำเนินการของคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ให้เป็นไปตามที่คณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชกำหนด[๗]

เมื่อมีการแต่งตั้ง หรือเลือกผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือคณะผู้ปฏิบัติที่สมเด็จพระสังฆราชตามมาตรานี้แล้ว ให้นายกรัฐมนตรี นำความกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท[๘]

---

[๗] มาตรา ๑๐ วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๔๗

[๘] มาตรา ๑๐ วรรคหก เพิ่มโดย พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๔๗

ความในมาตรานี้ ไม่กระทบกระเทือนพระราชอำนาจ ที่จะทรงพระกรุณาโปรด หรือมีพระราชวินิจฉัยให้ปฏิบัติเป็นประการอื่น[๙]

มาตรา ๑๑ สมเด็จพระสังฆราช พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพ

(๒) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

(๓) ลาออก

(๔) ทรงพระกรุณาโปรดให้ออก

หมวด ๒
มหาเถรสมาคม

มาตรา ๑๒[๑๐] มหาเถรสมาคมประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราช ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบรูป ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาคณะ พระราชา

---

[๙] มาตรา ๑๐ วรรคเจ็ด เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐] มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

คณะ หรือพระภิกษุซึ่งมีพรรษาอันสมควร และมีจริยวัตรในพระธรรมวินัยที่เหมาะสมแก่การปกครองคณะสงฆ์

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง และการดำเนินการตามมาตรา ๑๕ (๔) และวรรคสอง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย โดยจะทรงปรึกษาหารือกับสมเด็จพระสังฆราชก่อนก็ได้

มาตรา ๑๓ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* เป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง และให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* ทำหน้าที่สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มาตรา ๑๔[๑๑] กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๕[๑๒] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตามมาตรา ๑๔ กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งพ้น จากตำแหน่ง เมื่อ

---

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

[๑๑] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๒] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑) มรณภาพ

(๒) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

(๓) ลาออก

(๔) พระมหากษัตริย์มีพระบรมราชโองการให้ออก

ในกรณีที่ กรรมการมหาเถรสมาคมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ พระมหากษัตริย์อาจทรงแต่งตั้งพระภิกษุตามมาตรา ๑๒ รูปใดรูปหนึ่งเป็นกรรมการแทน

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคสองให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๕ ทวิ[๑๓] พระบรมราชโองการ ตามมาตรา ๑๐ วรรคเจ็ด การแต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคมตามมาตรา ๑๒ และการให้กรรมการมหาเถรสมาคมพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๕ ตรี [๑๔] มหาเถรสมาคมมี อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม

---

[๑๓] มาตรา ๑๕ ทวิ เพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๔] มาตรา ๑๕ ตรี เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

(๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

(๔) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

เพื่อการนี้ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจ ตรากฎมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติ หรือออกประกาศ โดยไม่ขัด หรือแย้งกับกฎหมาย และพระธรรมวินัยใช้บังคับได้ และจะมอบให้พระภิกษุรูปใด หรือคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ ตามมาตรา ๑๙ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ ตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๕ จัตวา[๑๕] เพื่อรักษาหลักพระธรรมวินัย และเพื่อความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ มหาเถรสมาคม จะตรากฎมหาเถรสมาคม เพื่อกำหนดโทษ หรือวิธีลงโทษทางการปกครอง สำหรับพระภิกษุและสามเณร ที่ประพฤติให้เกิดความเสียหายแก่พระศาสนา

---

[๑๕] มาตรา ๑๕ จัตวา เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

และการปกครองของคณะสงฆ์ ก็ได้

พระภิกษุและสามเณร ที่ได้รับโทษตามวรรคหนึ่ง ถึงขั้นให้สละสมณเพศ ต้องสึกภายในสามวัน นับแต่วันทราบคำสั่งลงโทษ

มาตรา ๑๖[๑๖] ในกรณีที่ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม ไม่อาจมาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุมมหาเถรสมาคม และมิได้มอบหมายให้สมเด็จพระราชาคณะรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน ให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ ซึ่งอยู่ในที่ประชุม เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๑๗ การประชุมมหาเถรสมาคม ต้องมีกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการโดยการแต่งตั้งรวมกันมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมมหาเถรสมาคม ให้เป็นไปตามกฎมหาเถรสมาคม

มาตรา ๑๘[๑๗] ในกรณีที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการ

---

[๑๖] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๑๗] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มหาเถรสมาคมแทนตำแหน่งที่ว่าง ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง ให้ถือว่า มหาเถรสมาคม มีกรรมการเท่าจำนวนที่เหลืออยู่ในขณะนั้น

มาตรา ๑๙[๑๘] สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามมติมหาเถรสมาคม ประกอบด้วยพระภิกษุ หรือบุคคลอื่น จำนวนหนึ่ง มีหน้าที่พิจารณากลั่นกรองเรื่องที่จะเสนอต่อมหาเถรสมาคม และปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย โดยขึ้นตรงต่อมหาเถรสมาคม

การจัดให้มีคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ การแต่งตั้งกรรมการ หรืออนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ หรืออนุกรรมการ และระเบียบการประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบมหาเถรสมาคม

---

[๑๘] มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๓
การปกครองคณะสงฆ์

มาตรา ๒๐[๑๙] คณะสงฆ์ ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม

การจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

มาตรา ๒๐/๑[๒๐] เพื่อประโยชน์แก่การปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ให้มีเจ้าคณะใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตปกครองคณะสงฆ์

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐/๒ การแต่งตั้ง และการกำหนดอำนาจหน้าที่เจ้าคณะใหญ่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

มาตรา ๒๐/๒[๒๑] การแต่งตั้ง และถอดถอนเจ้าคณะใหญ่ และเจ้าคณะภาค หากมีพระราชดำริเป็นประการใด ให้ดำเนินการไปตามพระราชดำรินั้น

---

[๑๙] มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๒๐] มาตรา ๒๐/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๑] มาตรา ๒๐/๒ เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

สำหรับการแต่งตั้ง และถอดถอน พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ให้ดำเนินการไปตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีพระราชดำริเป็นประการอื่น

มาตรา ๒๑ การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้จัดแบ่งเขตปกครอง ดังนี้

(๑) ภาค

(๒) จังหวัด

(๓) อำเภอ

(๔) ตำบล

จำนวนและเขตปกครองดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

มาตรา ๒๒ การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้มีพระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามชั้น ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าคณะภาค

(๒) เจ้าคณะจังหวัด

(๓) เจ้าคณะอำเภอ

(๔) เจ้าคณะตำบล

เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นสมควร จะจัดให้มีรองเจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะอำเภอ และรองเจ้าคณะตำบล เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะนั้น ๆ ก็ได้

มาตรา ๒๓ การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

หมวด ๔
นิคหกรรมและการสละสมณเพศ

มาตรา ๒๔ พระภิกษุจะต้องรับนิคหกรรม ก็ต่อเมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิคหกรรมที่จะลงแก่พระภิกษุ ก็ต้องเป็นนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ มหาเถรสมาคม มีอำนาจตรากฎมหาเถรสมาคม กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้การลงนิคหกรรมเป็นไป

โดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม และให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ที่มหาเถรสมาคม จะกำหนดในกฎมหาเถรสมาคม ให้มหาเถรสมาคม หรือพระภิกษุผู้ปกครองสงฆ์ตำแหน่งใด เป็นผู้มีอำนาจลงนิคหกรรมแก่พระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กับทั้งการกำหนดให้การวินิจฉัยการลงนิคหกรรม ให้เป็นอันยุติในชั้นใด ๆ นั้นด้วย

มาตรา ๒๖ พระภิกษุรูปใด ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุด ให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๒๗[๒๒] เมื่อพระภิกษุรูปใด ต้องด้วยกรณีข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องคำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ ให้รับนิคหกรรมไม่ถึงให้สึก แต่ไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้น

(๒) ประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจิณ

(๓) ไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง

(๔) ไม่มีวัดเป็นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

---

[๒๒] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

พระภิกษุผู้ต้องคำวินิจฉัย ให้สละสมณเพศตามวรรคสอง ต้องสึกภายในสามวัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๒๘ พระภิกษุรูปใด ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลาย ต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

มาตรา ๒๙ พระภิกษุรูปใดถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว และเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัด ไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม หรือพระภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้

มาตรา ๓๐ เมื่อจะต้องจำคุก กักขัง หรือขังพระภิกษุรูปใดตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล มีอำนาจดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้ และให้รายงานให้ศาลทราบถึงการสละสมณเพศนั้น

หมวด ๕
วัด

มาตรา ๓๑[๒๓] วัดมีสองอย่าง

(๑) วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

(๒) สำนักสงฆ์

ให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล

เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป

มาตรา ๓๒ การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิกวัด และการขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณียุบเลิกวัด ทรัพย์สินของวัดที่ถูกยุบเลิก ให้ตกเป็นศาสนสมบัติกลาง

---

[๒๓] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓๒ ทวิ[๒๔] วัดใดเป็นวัดร้างที่ไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัย ในระหว่างที่ยังไม่มีการยุบเลิกวัด ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาวัดนั้น รวมทั้งที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และทรัพย์สินของวัดนั้นด้วย

การยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ที่วัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัด มีดังนี้

(๑) ที่วัด คือ ที่ซึ่งตั้งวัด ตลอดจนเขตของวัดนั้น

(๒) ที่ธรณีสงฆ์ คือ ที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด

(๓) ที่กัลปนา คือ ที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัด หรือพระศาสนา

มาตรา ๓๔[๒๕] การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้กระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคสอง

การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสน

---

[๒๔] มาตรา ๓๒ ทวิ เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๒๕] มาตรา ๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

สมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้อง และได้รับค่าผาติกรรมจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ห้ามมิให้บุคคลใด ยกอายุความขึ้นต่อสู้กับวัดหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* แล้วแต่กรณี ในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง

มาตรา ๓๕[๒๖] ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และที่ศาสนสมบัติกลาง เป็นทรัพย์สินซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๓๖ วัดหนึ่ง ให้มีเจ้าอาวาสรูปหนึ่ง และถ้าเป็นการสมควร จะให้มีรองเจ้าอาวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสด้วย ก็ได้

มาตรา ๓๗ เจ้าอาวาสมีหน้าที่ ดังนี้

(๑) บำรุงรักษาวัด จัดกิจการ และศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นไปด้วยดี

---

[๒๖] มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) ปกครอง และสอดส่อง ให้บรรพชิต และคฤหัสถ์ ที่มีที่อยู่ หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้น ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

(๓) เป็นธุระ ในการศึกษาอบรม และสั่งสอนพระธรรมวินัย แก่บรรพชิต และคฤหัสถ์

(๔) ให้ความสะดวกตามสมควร ในการบำเพ็ญกุศล

มาตรา ๓๘ เจ้าอาวาสมีอำนาจ ดังนี้

(๑) ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ ซึ่งมิได้รับอนุญาตของเจ้าอาวาส เข้าไปอยู่อาศัยในวัด

(๒) สั่งให้บรรพชิต และคฤหัสถ์ ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาส ออกไปเสียจากวัด

(๓) สั่งให้บรรพชิต และคฤหัสถ์ ที่มีที่อยู่ หรือพำนักอาศัยในวัด ทำงานภายในวัด หรือให้ทำทัณฑ์บน หรือให้ขอขมาโทษ ในเมื่อบรรพชิต หรือคฤหัสถ์ในวัดนั้นประพฤติผิดคำสั่งเจ้าอาวาส ซึ่งได้สั่งโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบหรือ คำสั่งของมหาเถรสมาคม

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ไม่มีเจ้าอาวาส หรือเจ้าอาวาสไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ให้ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าอาวาส

การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

หมวด ๖
ศาสนสมบัติ

มาตรา ๔๐ ศาสนสมบัติ แบ่งออกเป็นสองประเภท

(๑) ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ ทรัพย์สินของพระศาสนา ซึ่งมิใช่ของวัดใดวัดหนึ่ง

(๒) ศาสนสมบัติของวัด ได้แก่ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง

การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติกลาง ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ*

---

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๔๕

เพื่อการนี้ ให้ถือว่าสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* เป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลาง นั้นด้วย

การดูแลรักษา และจัดการศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* จัดทำงบประมาณประจำปีของศาสนสมบัติกลาง ด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้งบประมาณ นั้นได้

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒[๒๗] ผู้ใด มิได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ตามมาตรา ๒๓ แล้ว กระทำการบรรพชาอุปสมบทแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

---

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๔๕

[๒๗] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๓[๒๘] ผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ จัตวา วรรคสอง มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคสาม หรือมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๔๔[๒๙] ผู้ใด พ้นจากความเป็นพระภิกษุเพราะต้องปาราชิกมาแล้ว ไม่ว่าจะมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ หรือไม่ก็ตาม แต่มารับบรรพชาอุปสมบทใหม่โดยกล่าวความเท็จ หรือปิดบังความจริงต่อพระอุปัชฌาย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๔๔ ทวิ[๓๐] ผู้ใด หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย สมเด็จพระสังฆราช ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ ตรี [๓๑] ผู้ใด ใส่ความคณะสงฆ์ หรือคณะสงฆ์อื่น อันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย หรือความแตกแยก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

---

[๒๘] มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๒๙] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๐] มาตรา ๔๔ ทวิ เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๑] มาตรา ๔๔ ตรี เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๘
เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๔๕ ให้ถือว่า พระภิกษุ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกรเป็นเจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๖[๓๒] การปกครองคณะสงฆ์อื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
นายกรัฐมนตรี

---

[๓๒] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมายเหตุ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ในการประกาศใช้ พรบ. คณะสงฆ์ ฯ

๑. จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

๒. นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๓. พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ในการประกาศใช้พระราชกำหนด พ.ศ. ๒๕๔๗

๔. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระราชโองการ ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระราชโองการ ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑. พรบ. ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๕ เล่ม ๗๙ ตอนที่ ๑๑๕ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๕

๒. พรบ. ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๑๖ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๕

๓. พรก. แก้ไขเพิ่มเติม พรบ.คณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๓๔ ก วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๔. พรบ. ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๐ เล่ม ๓๓๔ ตอนที่ ๒ ก วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๐

๕. พรบ. ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๖๑ เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๕๐ ก วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑

คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับ เจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงาน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๐๓-๒๐๐๕/๒๕๐๐ ขณะเกิดเหตุ จำเลยเป็นพระภิกษุ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่การงานในทางทุจริต เรียกเอาเงินสินบนในการให้เช่าที่ดินของวัด มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานรับสินบน การที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์บัญญัติไว้ว่า พระภิกษุ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญานั้น บ่งชัดถึงอำนาจและหน้าที่ กล่าวคือเมื่อมีอำนาจในวัดเหมือนเจ้าพนักงานแล้ว หากกระทำความผิดในหน้าที่ ก็จะต้องเป็นผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำความผิดด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๔/๒๕๑๗ พระภิกษุจำเลย ไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาส เวลาไปไหน ไม่ลาเจ้าอาวาส บุคคลภายนอกและพระภิกษุวัดอื่น มาพำนักในกุฏิของจำเลยไม่ปฏิบัติกิจทางสงฆ์ ตามที่เจ้าอาวาสบอก เจ้าอาวาสมีคำสั่งให้ออกจากวัดภายใน ๕ วัน

จำเลยทราบแล้ว ครบกำหนดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร จำเลยจึงต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ โดยไม่มีเหตุผลหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๙๙/๒๕๓๙ คณะสงฆ์ผู้พิจารณาชั้นต้น มีคำวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำผิดล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ให้จำเลยสึกจากการเป็นพระภิกษุ จำเลยได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำวินิจฉัยดังกล่าวต่อคณะสงฆ์ การยื่นอุทธรณ์จะกระทำโดยชอบหรือไม่ ก็ไม่เป็นเหตุให้จำเลย ซึ่งได้สึกจากการเป็นพระภิกษุไปแล้ว กลับมาเป็นพระภิกษุใหม่อีก การที่จำเลยแต่งกายเป็นพระภิกษุ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นพระภิกษุ และไม่ยอมออกไปจากวัด ตามคำสั่งของเจ้าอาวาสวัดดังกล่าว จึงเป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๐๘, ๓๖๘ วรรคแรก พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ (๑) มาตรา ๔๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๖๓/๒๕๑๓ คดีนี้โจทก์ฟ้องเป็นคดีอาญา ขอให้ลงโทษจำเลย ตามป.อ. มาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามหน้าที่ ความว่า

โจทก์ได้ลงทุนส่วนตัวซ่อมพื้นและหลังคาโบสถ์ที่วัดโบสถ์ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก แล้วได้ชักชวนผู้มีศรัทธาจัดหาอุปกรณ์เพื่อจะซ่อมหลังคาวิหารซึ่งชำรุดทรุดโทรมมาก

จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดโบสถ์ ขัดขวางไม่ยอมให้โจทก์กับพวกซ่อมแซม โดยจำเลยที่ ๒ พูดกับชาวบ้านว่า ถ้าใครซ่อมจะเอาตำรวจจับ

โจทก์ทราบเช่นนั้น จึงทำหนังสือแจ้งให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๒ ทราบเรื่อง และขอให้จำเลยที่ ๑ รายงานเรื่องตามลำดับ แต่จำเลยที่ ๑ เพิกเฉยเสีย กลับมีหนังสือตอบโจทก์ว่า จำเลยที่ ๒ จะเอาตำรวจจับผู้ซ่อมวิหารนั้น เป็นความจริง โดยอ้างว่าเจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งให้หันหน้าวิหารและพระประธานไปทางทิศตะวันออกได้ ถ้าผู้ซ่อมวิหารไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

ก็มีอำนาจแจ้งตำรวจจับได้

ซึ่งโจทก์เห็นว่า การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นการสนับสนุนการกระทำของจำเลยที่ ๒

ต่อมา วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๑ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๒ ได้กระทำการขัดขวางไม่ให้โจทก์ทำการซ่อมวิหารอีก โดยกล่าวยืนยันที่ศาลจังหวัดพิษณุโลก

โจทก์ได้ทำหนังสือถึงประธานมหาเถรสมาคมว่า จำเลยที่ ๒ ขัดขวางไม่ให้โจทก์ซ่อมหลังคาวิหาร จึงขอให้ศาลลงโทษจำเลย

ประเด็นแห่งคดีมีว่า ฟ้องโจทก์มีมูลหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาพิเคราะห์ว่า

เรื่องการบำรุงรักษาจัดการวัดนั้น กฎหมายให้อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของเจ้าอาวาสโดยเฉพาะ ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๗ และ ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ บุคคลอื่นใดหามีสิทธิที่จะอาจเอื้อมเข้าไปจัดการโดยพลการไม่

ฉะนั้น การที่โจทก์กับพวกจะเข้าไปบูรณะซ่อมแซมหลังคาวิหารโดยพลการ จึงถือว่าเป็นการ

กระทำมิชอบ เจ้าอาวาส คือจำเลยที่ ๒ มีอำนาจที่จะห้ามปรามการกระทำของโจทก์ได้ ไม่ใช่เป็นเรื่องที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ ดังที่โจทก์เข้าใจ

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ โจทก์สืบได้แต่เพียงว่า จำเลยได้พูดกับชาวบ้านว่า ถ้าหากใครซ่อมวิหารจะบอกให้ตำรวจจับ และได้กล่าวห้ามปรามโจทก์ที่ศาลจังหวัดพิษณุโลกนั้น

ข้อเท็จจริงนี้ รับฟังได้เพียงว่า เป็นถ้อยคำที่จำเลยไม่อนุญาตให้โจทก์เข้าไปทำการซ่อมแซมเท่านั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของจำเลยที่จะอนุญาตหรือไม่ก็ได้ ไม่ใช่เป็นเรื่องจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการซ่อมแซมบำรุงวัด

การกระทำของจำเลย จึงไม่เป็นการผิดกฎหมายดังโจทก์ฟ้อง คดีโจทก์ไม่มีมูล ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาต้องกันให้ยกฟ้องโจทก์นั้นชอบแล้ว พิพากษายืน

หมายเหตุ

คำพิพากษาฎีกานี้ ให้หลักเกณฑ์ที่น่าสนใจตามนัยของ ม. ๓๗, ๓๘ แห่ง พรบ. คณะสงฆ์ พศ. ๒๕๐๕ ซึ่งบัญญัติให้เป็น อำนาจของเจ้าอาวาสในส่วนการจัดการวัดว่า

ให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี

และให้เจ้าอาวาสมีอำนาจ

(๑) ห้ามบรรพชิตและคฤหัสถ์ ซึ่งมิได้รับอนุญาตของเจ้าอาวาสเข้าไปอยู่อาศัยในวัด

(๒) สั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสออกไปเสียจากวัด ฯลฯ

ซึ่งคำพิพากษาดังกล่าว ให้หลักไว้ว่า หากเจ้าอาวาสไม่อนุญาตแล้ว บุคคลใดจะเข้าไปบูรณะซ่อมแซมหลังคาวิหารโดยพลการไม่ได้ เจ้าอาวาสย่อมมีอำนาจห้ามปราม

ซึ่งตาม พรบ.คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๔๕ ได้บัญญัติให้ถือว่าเจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงานตาม

กฎหมายอาญา ฉะนั้น การขัดคำสั่งเจ้าอาวาสกรณีตามฎีกาที่ ๗๖๓/๒๕๑๓ นี้ ถ้าโจทก์ยังไม่เชื่อฟังคำสั่งและฝ่าฝืนเข้าไปจัดการโดยไม่ได้รับอนุญาตแล้ว โจทก์ย่อมมีความผิดฐานขัดคำสั่งของเจ้าพนักงาน อันเป็นความผิดตาม ม. ๓๖๘ ป.อ.

คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการวัด

คำพิพากษาศาลฎีกา ๓๗๐/๒๔๗๐ ผู้ถือศีลกินเจ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณวัดนั้น เมื่อก่อความรำคาญให้เป็นที่รังเกียจ หรือไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอธิการผู้ปกครองวัด เจ้าอธิการมีอำนาจฟ้องขับไล่ได้ เจ้าอธิการฟ้องขับไล่จำเลยออกจากวัด จำเลยจะยกระเบียบราชการระหว่างวัดกับกระทรวงธรรมการ ในข้อที่ว่าไม่ให้ฟ้องก่อนได้รับอนุญาต ขึ้นตัดฟ้องของโจทก์นั้นไม่ได้ ตามกฎเสนาบดี กระทรวงยุติธรรม ที่ ๑๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๘/๒๕๑๒ เจ้าอาวาสมีหน้าที่ตามกฎหมายในการบำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี ย่อมมีสิทธิที่จะพิเคราะห์สั่งการ ในการซ่อมวิหารซึ่งชำรุด ว่าจะเป็นการสมควรประการใด เมื่อเจ้าอาวาสเห็นว่า การซ่อมแซมควรหันหน้าวิหาร และพระประธานไปทางทิศตะวันออกเพื่อให้เป็นแนวเดียวกับโบสถ์ เป็นระเบียบตามแผนผังของคณะสงฆ์ ใครจะอ้างความศรัทธา ฝ่าฝืนเข้าซ่อม

วิหาร โดยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าอาวาสนั้นมิได้ หากยังขัดขืนเข้าซ่อมโดยพลการ เจ้าอาวาสย่อมมีสิทธิยับยั้งขัดขวางได้โดยไม่เป็นการทำละเมิดด้วยการใช้สิทธิอันมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๙๕/๒๕๑๗ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าอาวาส สั่งให้จำเลยที่ ๒ กับพวก รื้อกุฏิ ๖ หลัง รวมทั้งกุฏิที่จำเลยที่ ๑ และกุฏิที่พระภิกษุโจทก์อาศัย เพื่อไปปลูกรวมกับกุฏิอื่น ให้เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นการบำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี ซึ่งจำเลยที่ ๑ ในฐานะเจ้าอาวาส มีอำนาจกระทำได้ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๗ (๑) การกระทำของจำเลย ไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๐๕/๒๕๒๑ กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕(พ.ศ. ๒๕๐๖) ข้อ ๔๕ พระสังฆาธิการถูกลงโทษฐานละเมิดจริยา ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ แม้ในระหว่างอุทธรณ์คำสั่งนั้น จึงถือว่า ตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างตั้งแต่มีคำสั่งถอดถอนโจทก์ เจ้าคณะตำบลตั้งผู้รักษาการ

แทนได้ ตามมาตรา ๓๙ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๓/๒๕๒๕ เจ้าคณะจังหวัด ได้ให้ยุบรวมวัดใหม่เข้ากับวัดโจทก์เป็นวัดเดียวกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ในขณะที่วัดใหม่ยังมีพระภิกษุอยู่ จึงหาใช่เป็นวัดร้างสงฆ์ไม่ ถึงแม้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น จะไม่ได้บัญญัติไว้ แต่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ ยอมรับให้มีการรวมวัดที่ใกล้ชิดต่อกันเป็นวัดเดียวกันเพื่อประโยชน์แก่การบำรุงวัดให้เจริญยิ่งขึ้น หรือเพื่อประโยชน์แก่การปกครองคณะสงฆ์ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ ก็ไม่มีบัญญัติห้ามไว้ ดังนั้น การที่เจ้าคณะจังหวัด สั่งรวมวัดใหม่เข้าเป็นวัดเดียวกับวัดโจทก์ จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๘๑/๒๕๓๓ เจ้าคณะจังหวัด สั่งลงโทษถอดถอนโจทก์ออกจากตำแหน่งเจ้าอาวาส ฐานลงชื่อเป็นนาย แสดงภาวะไม่แน่นอนว่าเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่าง

ร้ายแรง ไม่ส่งคำร้องทุกข์นั้นผ่านผู้สั่งลงโทษภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันทราบคำสั่งลงโทษ คำสั่งลงโทษจึงเป็นที่สุด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๙๐/๒๕๔๒ วัดโจทก์แม้จะได้รับอนุญาตให้สร้างวัดแล้ว แต่เมื่อยังไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อขอตั้งเป็นวัด และยังไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ตั้งวัดตามกฎหมาย (ไม่ได้มีการประกาศตั้งเป็นวัดในราชกิจจานุเบกษา) จึงยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๒๑/๒๕๔๘ หนี้สินที่พระครู ก. ซึ่งรักษาการแทนเจ้าอาวาส กู้ยืมเงินโจทก์เป็นหนี้ที่ใช้ในการก่อสร้างกุฏิ อันเป็นศาสนสมบัติของวัดจำเลย มิใช่เป็นการกู้ยืมเพื่อตนเอง พระครู ก.กระทำการดังกล่าวแทนวัด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ และ ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ วัดจึงต้องรับผิดชดใช้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับ
ที่วัดที่ธรณีสงฆ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๘/๒๔๖๑ ที่วัด แม้ผู้ใดจะได้ครอบครองมาโดยเป็นปรปักษ์ จนรับโฉนดแล้วนานเท่าใดก็ดี ที่นั้นก็หาเป็นกรรมสิทธิ์แก่ตนได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๙/๒๔๖๒ การอุทิศมรดกถวายวัด ด้วยปากเปล่านั้น ถ้าทรัพย์มรดกอันอุทิศตกถึงวัดแล้ว นับว่าเป็นอันสำเร็จ ผู้ใดจะเรียกร้องเอามาแบ่งปันไม่ได้ อ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๙/๑๒๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๑/๒๔๗๐ จำเลยนำศพเข้าไปฝังในที่ธรณีสงฆ์ เจ้าอาวาสและกรรมการอำเภอได้ห้ามจำเลย จำเลยกลับขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม ดังนี้ต้องมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๓๓๔ ข้อ ๒ ที่ธรณีสงฆ์ก็เป็นที่ของวัด ซึ่งกรรมการอำเภอมีอำนาจตรวจตรา อุดหนุนผู้ปกปักรักษา มิให้ผู้ใดรุกล้ำเบียดเบียน ตามความในมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๔๕๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๓/๒๔๗๔ การยกที่ดินโฉนดอย่างเก่า ถวายแก่คณะสงฆ์ให้เป็นที่วัดนั้น เมื่อเจ้าของที่ดิน ได้มอบโฉนดและที่ดินถวายสงฆ์ โดยคณะสงฆ์ได้ทำพิธีรับอุทิศตามลัทธิในพระพุทธศาสนา และมีพระภิกษุสงฆ์เข้าครอบครองมาตั้ง ๑๐ ปีเศษแล้ว แม้จะมิได้ทำเป็นหนังสือตามกฎหมายก็ดี ท่านว่าการให้นั้นสมบูรณ์เป็นสิทธิ์แก่วัด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๕๓/๒๔๘๑ วัดเป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒ และนิติบุคคลย่อมมีสิทธิเสมือนบุคคลธรรมดา ตามมาตรา ๗๐ ทั้งวัดก็ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา ๖ (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑) วัดจึงอาจได้มาซึ่งที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๓/๒๔๘๗ ที่ธรณีสงฆ์หมายถึงที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด แต่ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นที่ที่มีผู้ยกให้ อาจได้มาโดยทางอื่น เช่น ทางซื้อก็ได้

ใครจะอ้างครอบครองปรปักษ์แก่ที่ของวัด ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๕/๒๔๙๗ ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ จะโอนกรรมสิทธิ์ได้ แต่โดยพระราชบัญญัติ เอกชนจะอ้างว่า ได้กรรมสิทธิ์โดยทางครอบครองปรปักษ์ในที่ของวัด ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๒/๒๔๙๗ ที่ธรณีสงฆ์นั้น แม้ผู้ใดจะครอบครองมาช้านานเพียงใด ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ทั้งนี้ เพราะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นแนวเดียวกัน ตามนัยที่ว่านี้มาแต่เดิม คือ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ มาตรา ๗ ว่า "ที่วัดก็ดี ที่ธรณีสงฆ์ก็ดี เป็นสมบัติสำหรับพระศาสนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงปกครองรักษาโดยพระบรมราชานุภาพ ผู้ใดผู้หนึ่งจะโอนกรรมสิทธิ์ที่นั้นไปไม่ได้" แม้กฎหมายมาตรานี้ จะได้ถูกแก้ไขไป โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ ให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ หลักการในเรื่องสิทธิของบุคคลเกี่ยวกับที่วัด ก็คงเป็นไปเช่นเดิม กล่าวคือ บุคคลจะอ้าง

เอาที่วัด หรือที่ธรณีสงฆ์ เป็นกรรมสิทธิของตน โดยอาศัยอำนาจครอบครองปรปักษ์ หรือโดยอายุความ ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๑/๒๔๙๙ ซื้อที่วัดที่ธรณีสงฆ์โดยสุจริต จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ผู้ซื้อไม่ได้กรรมสิทธิ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๔๗-๙๔๘/๒๕๐๓ ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า จริงอยู่ได้มีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า “ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ จะโอนกรรมสิทธิ์ได้แต่โดยพระราชบัญญัติ” แต่ในคดี วัดได้ยินยอมให้มีการขยายเขตถนนเดิม ซึ่งได้ใช้เป็นทางหลวงอยู่แล้ว เข้าไปในที่วัด และเมื่อทางหลวงนี้เป็นสาธารณสมบัติแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) กรณีจึงเป็นว่า วัดได้อุทิศที่ดินส่วนนี้โดยปริยายให้ทางหลวง และการอุทิศเช่นนี้ มิได้ขัดต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๑ เพราะกรณีเช่นนี้ ไม่เข้าลักษณะเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ตามที่ระบุไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๖๘/๒๕๐๓ เจ้าของ

ที่ดินทำพินัยกรรมยกที่ดินให้วัด โดยระบุให้ยายและมารดามีสิทธิเก็บกินตลอดชีวิต เมื่อเจ้าของที่ดินตายแล้ววัดมิได้ใช้สิทธิแก่ที่ดินนั้นประการใด ปล่อยให้มารดาของเจ้าของมรดกครอบครองที่ดินและจดทะเบียนรับโอนมรดกเป็นของตนด้วย ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปีแล้ว ดังนี้ เมื่อปรากฏว่ามารดาของเจ้าของมรดกก็ได้รับประโยชน์ตามพินัยกรรม จึงขาดอายุความไปแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๔๕ ผู้สืบสิทธิของมารดาเจ้ามรดก ย่อมยกอายุความดังกล่าวต่อสู้วัดได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๑/๒๕๐๔ ที่ธรณีสงฆ์นั้น ผู้ใดจะยกอายุความครอบครองปรปักษ์ ขึ้นใช้ยันกับวัด ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๓/๒๕๐๘ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ (กฎหมายที่ใช้อยู่ขณะเกิดกรณีพิพาทและในขณะฟ้อง) มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติเรื่องเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ หรือความเป็นเจ้าของ ที่ได้กำหนดบังคับไว้วิธีเดียว คือโอนโดยพระราชบัญญัติ

เท่านั้น นอกจากนี้แล้ว ใครจะเอาที่ดินวัด ไปเป็นของตน ไม่ได้ ไม่ว่าจะโอนไปโดยนิติกรรม หรือโดยการแย่งการครอบครอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๕๘-๑๗๕๙/๒๕๑๖ ที่ดินของวัดนั้น กรรมสิทธิ์จะโอนไปได้ก็แต่โดยออกพระราชบัญญัติเท่านั้น ที่พิพาทอยู่ในเขตพระพุทธบาท ซึ่งพระเจ้าทรงธรรมได้ทรงอุทิศไว้แต่โบราณกาล โดยมีวัดพระพุทธบาทเป็นผู้ดูแลรักษา แม้จำเลยจะได้รับโฉนดสำหรับที่ดินพิพาทมา ได้ครอบครองที่พิพาทอย่างเป็นเจ้าของเป็นเวลานานเท่าใด และแม้ทางวัดจะได้ปล่อยปละละเลยไว้เป็นเวลานาน กว่าจะได้ใช้สิทธิติดตามว่ากล่าวเอาจากจำเลย กรรมสิทธิ์ในที่ดินของวัด ก็หาระงับสิ้นสุดไปไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๗/๒๕๒๔ สำนักสงฆ์เป็นนิติบุคคล และเป็นผู้จัดการมรดกของพระภิกษุได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๒๗-๔๐๓๐/๒๕๒๔ วัดร้างสงฆ์ไม่อาศัย กรมการศาสนา ย่อมมีอำนาจดูแลรักษา และจัดการทรัพย์สินของวัดนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๘๔-๒๔๘๕/๒๕๒๕ เจ้าอาวาส มีอำนาจฟ้องคดีแทนวัด หรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นฟ้องคดีแทนได้ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่พิพาทเป็นของวัด แม้บางแปลงจะได้มีการออกโฉนดเป็นชื่อของจำเลย จำเลยก็หาได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไม่ เพราะที่วัดจะโอนกรรมสิทธิ์ได้ ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ และบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นต่อสู้วัด เรื่องทรัพย์สินอันเป็นของวัด ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๓๒/๒๕๒๖ วัดโจทก์ตั้งเป็นสำนักสงฆ์มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า วัดมีสองอย่าง คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาและสำนักสงฆ์ สำนักสงฆ์ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแล้ว แม้จะยังมิได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ก็เป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมีสิทธิครอบครองที่ดิน ที่มีผู้ยกให้เป็นของวัดได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๐๖/๒๕๓๐ โจทก์เป็นวัด ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้บางครั้งจะไม่มีพระ

ภิกษุจำพรรษาอยู่ในวัด โดยมีลักษณะเป็นวัดร้าง แต่เมื่อไม่มีการยุบเลิกวัด จึงต้องถือว่า ยังคงมีฐานะเป็นวัดอยู่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๖๐/๒๕๔๕ วัดยอมให้ทางราชการใช้ที่ดินพิพาทเป็นโรงเรียน หาใช่เป็นการยกที่พิพาทให้จำเลยไม่ การที่จำเลยนำที่ดินพิพาทไปออกเป็น น.ส. ๓ ก. เป็นชื่อจำเลย แล้วขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ จึงเป็นการไม่ชอบ ที่ดินพิพาทยังคงสภาพเป็นที่วัด และที่ธรณีสงฆ์อยู่เช่นเดิม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๒๓-๒๐๒๖/๒๕๕๒ การออกโฉนดในบริเวณรอบ ๆ องค์พระพุทธบาทไม่ชอบ เป็นการออกโฉนดทับที่ธรณีสงฆ์ พระบรมราชโองการที่พระเจ้าทรงธรรมพระราชทานที่ดินให้แก่วัด มีศักดิ์ทางกฎหมายสูงกว่าพระราชกฤษฎีกา จึงไม่สามารถลบล้างพระบรมราชโองการได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๕/๒๕๕๓ แม้ในหนังสือพินัยกรรม ที่ผู้ตายทำพินัยกรรมยกที่ดินถวายวัดจะไม่มีพยาน ๒ คนลงลายมือชื่อรับรอง จึงไม่เป็นพินัยกรรมตามกฎหมาย แต่เอกสารดังกล่าวถือได้ว่า

เป็นหนังสือยืนยันการยกที่ดินถวายวัด เมื่อวัดเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทแล้ว ที่พิพาทจึงเป็นที่ธรณีสงฆ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔/๒๔๖๔ ที่วัดร้าง จะทิ้งร้างไว้นานเท่าใด ก็หาขาดกรรมสิทธิ์ เหมือนที่ของบุคคลสามัญไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๖๖/๒๔๗๔ ที่วัดร้างนั้นแม้ผู้ใดจะถืออำนาจปกครองมานานตั้ง ๒๐ ปี ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๕๔/๒๕๒๔ วัดโจทก์ยกฐานะจากวัดร้างขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ แต่ พรบ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มิได้บัญญัติถึงวัดร้าง วัดโจทก์จึงมิได้เสียสภาพจากการเป็นวัด เพราะยังมิได้มีการยุบเลิกวัดร้างและยังมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินที่เป็นของวัดได้อยู่ โดยให้พนักงานฝ่ายพระราชอาณาจักรเป็นผู้ปกครองรักษาไว้แทน ตาม พรบ. ลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ มาตรา ๘

ต่อมาวัดโจทก์ได้รับการยกฐานะจากวัดร้างขึ้นเป็น

วัดที่มีพระสงฆ์ จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๒ และเป็นผู้สืบทอดสิทธิต่าง ๆ ของวัดร้างนั้นมา จึงมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้อง และมีสิทธิติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของวัดร้างนั้น จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๖

จำเลยยกข้อต่อสู้เรื่องการครอบครองปรปักษ์ไว้ในคำให้การ แต่เมื่อศาลชั้นต้นทำการชี้สองสถาน มิได้กำหนดปัญหาดังกล่าวไว้เป็นประเด็นข้อพิพาท โจทก์จำเลยมิได้โต้แย้งคัดค้าน จึงถือว่าคู่ความสละเกี่ยวกับปัญหาข้อนี้ ศาลจะหยิบยกขึ้นมาวินิจฉัยอีกไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๙/๒๕๑๙ ที่วัดร้างยังคงเป็นวัดอยู่ ผู้ใดจะอ้างว่าได้ภารจำยอมเหนือที่วัดโดยภารจำยอมไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับ มรดกของพระภิกษุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๙/๒๔๗๙ พระภิกษุถึงแก่มรณภาพ โดยไม่มีพินัยกรรม ก่อนที่มรดกตกเป็นของวัด จะต้องใช้หนี้แก่เจ้าหนี้ ของผู้มรณภาพเสียให้สิ้นเชิงก่อน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๓/๒๔๗๕ พระภิกษุได้รับมรดกที่ดินก่อนอุปสมบท แต่มาโอนใส่ชื่อในโฉนดเมื่ออุปสมบทแล้ว เมื่อพระภิกษุมรณะลง ที่ดินหาตกเป็นของพระอารามไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๙/๒๔๘๔ โจทก์เป็นพระภิกษุ ฟ้องว่า ได้รับมรดกที่ดินพิพาทมาจากบิดา บัดนี้จำเลยบุกรุกเข้าทำนา ขอให้ขับไล่ จำเลยตัดฟ้องว่าโจทก์เป็นพระภิกษุ ฟ้องเรียกมรดกโดยไม่สึกเสียก่อน ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๖๒๒ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ได้รับที่ดินครอบครองเป็นเจ้าของมาก่อนแล้ว จึงฟ้องจำเลยผู้บุกรุก ไม่ใช่เรื่องทายาทฟ้องเรียกมรดกของผู้ตาย โจทก์ไม่จำต้องสึกก็ฟ้องจำเลยได้

พิพากษาให้ขับไล่จำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๑/๒๔๙๕ โจทก์ฟ้องเรียกที่ดินและบ้าน จากจำเลยซึ่งเป็นพระภิกษุ อ้างว่ามารดายกให้โจทก์ จำเลยเพียงอยู่อาศัย ทางพิจารณาได้ความว่า ที่ดินและบ้านพิพาทเป็นมรดก ได้แก่โจทก์จำเลย **ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า** แม้โจทก์ฟ้องขอให้แสดงว่าที่ดินและบ้านเรือนเป็นของโจทก์ผู้เดียว เมื่อได้ความว่า เป็นมรดกอันควรแบ่ง ศาลอาจแบ่งให้ได้ พิพากษาให้แบ่งที่ดินบ้านเรือนให้โจทก์จำเลยตามส่วน **ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า** คดีไม่มีประเด็นทางมรดก ทั้งจำเลยเป็นพระภิกษุ การให้แบ่งมรดกจึงไม่สมควร และอาจขัดกับมาตรา ๑๖๒๒ พิพากษายกฟ้อง **ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า** แม้โจทก์จะมิฟ้องขอแบ่งมรดก แต่กล่าวฟ้องว่า เป็นที่ดินของมารดาโจทก์และบิดามารดาจำเลย ซึ่งตายไปแล้ว จำเลยก็รับในข้อนี้ คงเถียงกันว่าเป็นของตนฝ่ายเดียว หากทางพิจารณาฟังได้ว่า เป็นมรดกอันควรแบ่ง ศาลพิพากษาให้โจทก์ได้รับแต่ส่วนแบ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ ส่วนข้อที่

ผู้มีส่วนควรได้รับมรดก อาจมีอยู่นั้นเป็นเรื่องของผู้นั้นจะร้องเข้ามาเอง หาใช่เป็นหน้าที่ของศาลไม่ ส่วนข้อที่ว่าจำเลยเป็นพระภิกษุนั้น จำเลยไม่ใช่ผู้เรียกร้องเอาทรัพย์มรดก แต่ถูกฟ้องเป็นจำเลย จึงไม่ขัดกับมาตรา ๑๖๒๒ พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๖๕/๒๔๙๕ พระภิกษุมรณภาพในขณะที่เป็นพระภิกษุอยู่โดยมิได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้ใคร มรดกของพระภิกษุนั้น ย่อมตกได้แก่วัดที่พระภิกษุนั้นสังกัดอยู่ แม้ทายาทจะครอบครองที่ดินมรดกของพระภิกษุนั้นเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันมรณภาพ ทายาทจะเอาที่ดินมรดกนั้นไม่ได้ เพราะที่ดินมรดกนั้นเป็นของวัด จะใช้อายุความ ๑๐ ปี ยันวัดให้เสียสิทธิหาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๖/๒๕๑๐ เจ้ามรดกมีบุตร ๖ คน คนหนึ่งบวชเป็นพระภิกษุ ก่อนเจ้ามรดกตายมาเป็นเวลา ๒๐ ปี ไม่ได้ร่วมครอบครองทรัพย์มรดก คงมีแต่โจทก์จำเลยและทายาทอื่นครอบครองร่วมกัน

แล้วฟ้องขอแบ่งมรดกกัน ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ให้แบ่งมรดกออกเป็น ๕ ส่วน ให้โจทก์จำเลยและทายาทอื่นรวม ๕ คน คนละส่วน ตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้ ทายาทที่เป็นพระภิกษุไม่ได้ส่วนแบ่ง เพราะไม่ได้สึกออกมาเรียกร้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๑๒/๒๕๒๖ ที่ดินพิพาท เป็นทรัพย์สินที่ ผ. จดทะเบียนยกให้พระภิกษุ ฮ. ระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศ เมื่อพระภิกษุ ฮ. ถึงแก่มรณภาพ ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นสมบัติของวัดโจทก์ ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุ ฮ. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๖๔/๒๕๓๒ บิดามารดายกที่นาให้แก่พระภิกษุ ข. ภายหลังที่พระภิกษุ ข. บวชเป็นพระภิกษุ เมื่อพระภิกษุ ข. ขายที่นาแปลงดังกล่าว และนำเงินที่ขายได้ไปฝากธนาคาร เงินที่นำไปฝากธนาคาร รวมทั้งดอกเบี้ยที่ได้รับถือว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศ เมื่อพระภิกษุ ข. ถึงแก่มรณภาพ เงินฝากดังกล่าวย่อมตกเป็นของวัดโจทก์

ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุ ข.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๓๖ หนังสือสุทธิสำหรับพระภิกษุ ใบมรณบัตร ใบแต่งตั้งเป็นพระครู คำขอรับมรดกของมารดา และบัญชีเงินฝาก ต่างระบุว่าผู้ตายอยู่วัดผู้ร้อง แสดงว่าผู้ตาย ถือเอาวัดผู้ร้องเป็นสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ ทรัพย์สินของผู้ตายที่ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศ จึงตกเป็นสมบัติของวัด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๐๓/๒๕๓๖ ก่อนพระภิกษุ ช. มรณภาพ พระภิกษุ ช. ได้จดทะเบียนรับโอนที่พิพาทที่เช่าซื้อมา ในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศ แต่พระภิกษุ ช. ได้เช่าซื้อที่ดินและชำระค่าเช่าซื้อจนครบถ้วนแล้วก่อนที่มาบวชเป็นพระภิกษุ จึงต้องถือว่าพระภิกษุ ช. ได้ที่ดินพิพาทมาก่อนที่จะบวชเป็นพระภิกษุ การจดทะเบียนการได้มาในภายหลัง เป็นแต่เพียงการทำให้การได้มาบริบูรณ์ ที่พิพาทจึงไม่ตกเป็นสมบัติวัด แต่เป็นทรัพย์มรดกตกแก่บรรดาทายาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๖/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่) เจ้าของที่ดินทำพินัยกรรมยกที่ดินให้วัด โดยระบุ

ให้ยายและมารดามีสิทธิเก็บกินตลอดชีวิต ทรัพย์สมบัติอื่น ๆ หักค่าทำศพแล้ว ให้เป็นของยายและมารดาคนละเท่า ๆ กัน

เมื่อเจ้าของที่ดินตายแล้ว วัดมิได้ใช้สิทธิแก่ที่ดินนั้นแต่ประการใด ปล่อยให้มารดาของเจ้ามรดกครอบครองที่ดิน และจดทะเบียนโอนรับมรดกเป็นของตนด้วย ซึ่งเป็นกรณีเกิน ๑๐ ปีแล้ว ดังนี้

เมื่อปรากฏว่า มารดาของเจ้ามรดกได้รับประโยชน์ตามพินัยกรรมอยู่ด้วย มิได้ถูกตัดมิให้รับมรดก

สิทธิเรียกร้องของวัดในฐานะเป็นผู้รับพินัยกรรมจึงขาดอายุความไปแล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๕๔ วรรคท้าย ผู้สืบสิทธิของมารดาของเจ้าของมรดกย่อมยกอายุความดังกล่าวขึ้นต่อสู้วัดได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๖/๒๔๑๙ ที่พิพาทเป็นมรดก ตกทอดแก่โจทก์ทั้ง ๒ จำเลยทั้ง ๒ และพระภิกษุ ส. ผู้เป็นทายาท

และนับแต่วันที่เจ้ามรดกตาย จนถึงวันที่โจทก์ฟ้องขอแบ่งที่พิพาทจากจำเลย ยังไม่พ้นกำหนด ๑ ปี ยังอยู่

ภายในอายุความที่พระภิกษุ ส. จะสึกจากสมณเพศมาเรียกร้องขอแบ่งได้ ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๖๒๒

ดังนั้น ต้องแบ่งที่พิพาทออกเป็น ๕ ส่วน โจทก์ได้คนละ ๑ ใน ๕ ส่วน (ดูมาตรา ๑๗๔๙ และ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๒))

สำหรับกรณีที่พระภิกษุเป็นทายาท ในฐานะผู้รับพินัยกรรมนั้น เป็นเรื่องที่เจ้ามรดกได้อุทิศถวายทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมให้แก่พระภิกษุ แล้วพระภิกษุในฐานะผู้รับพินัยกรรม จึงเรียกร้องหรือฟ้องร้องเรียกเอาทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมนั้นจากผู้ครอบครองทรัพย์นั้นได้ ตามมาตรา ๑๖๒๒ วรรค ๒

หมายเหตุ

มาตรา ๑๗๔๙ ป.พ.พ.

"ถ้ามีคดีฟ้องเรียกทรัพย์มรดก ผู้ซึ่งอ้างว่าตนเป็นทายาท มีสิทธิในทรัพย์มรดกนั้น จะร้องสอดเข้ามาในคดีก็ได้

แต่ศาลจะเรียกทายาทอื่น นอกจากคู่ความ หรือ

ผู้ร้องสอด ให้เข้ามารับส่วนแบ่ง หรือกันส่วนแห่งทรัพย์มรดกไว้ เพื่อทายาทอื่นนั้น ไม่ได้”

มาตรา ๑๔๒ (๒) ป.วิ.พ.

“คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลที่ชี้ขาดคดี ต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้พิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใด ๆ เกินไปกว่า หรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เว้นแต่

(๒) ในคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกทรัพย์ใด ๆ เป็นของตนทั้งหมด แต่พิจารณาได้ความว่าโจทก์ควรได้แต่ส่วนแบ่ง เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษาให้โจทก์ได้รับแต่ส่วนแบ่งนั้นก็ได้”

คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับศาสนา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๙๕/๒๔๗๕ อัยการโจทก์ ฟ้องจำเลย หาว่าดูหมิ่นเหยียดหยามศาสนา ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยเข้าไปขุดพื้นโบสถ์ เพื่อหาพระของเก่าในวัดร้างจนเป็นป่า มีแต่พื้นโบสถ์ ไม่มีผู้ใดเคารพบูชา พิพากษาว่า ไม่เป็นความผิด เพราะจำเลยมิได้เพ่งเล็งจะทำลายสถานที่ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศาสนา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔/๒๔๗๗ ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยกับพวกได้บุกรุกทำลายเจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์ อันเป็นวัตถุโบราณสำคัญ เป็นที่เคารพทางพระพุทธศาสนา พิพากษาว่า จำเลยมีความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๖/๒๔๘๓ จำเลยกับพวก ขุดทำลายพระเจดีย์ อันเป็นที่สักการบูชาทางพระพุทธศาสนา แม้จะมุ่งหาทรัพย์ เมื่อจำเลยรู้อยู่ว่าเจดีย์นั้น เป็นที่สักการบูชาทางพระพุทธศาสนา ย่อมมีความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๒/๒๕๐๐ มีพิธีทำบุญในวัด จำเลยมีเหตุโกรธเคืองพระภิกษุรูปหนึ่งมาก่อน ได้เข้าไปในที่ประชุม กล่าววาจาหยาบ ด่าประจานพระภิกษุรูปนั้น แล้วเอาปราสาทผึ้ง ที่พุทธศาสนิกชนแห่ไปร่วมพิธีไปเตะเล่น จำเลยย่อมมีความผิด ตาม ป.อ. มาตรา ๒๐๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๙/๒๕๐๐ มีพิธีแห่นาคไปตามถนน เพื่ออุปสมบท จำเลยเมาสุรา ชักมีดออกมาร่ายรำ และไล่แทงคนในกระบวนแห่นาค ศาลฎีกาเห็นว่าการแห่นาคไปตามถนนหลวง ไม่ใช่การประชุมทำพิธีกรรมทางศาสนา เป็นการกระทำตามประเพณีของประชาชนบางหมู่ จึงไม่เป็นความผิด ตาม ป.อ. มาตรา ๒๐๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๖/๒๕๐๕ จำเลยขณะเป็นพระภิกษุ ได้ร่วมประเวณีกับหญิงในกุฏิของจำเลยบนเขาวัง จังหวัดเพชรบุรี มีกุฏิของพระภิกษุรูปอื่นอยู่ใกล้เคียงหลายหลัง และมีพระพุทธรูปพระฉายอยู่ด้วยเป็นสถานที่ประชาชนเคารพนับถือ เห็นว่าเป็นการไม่สมควร แต่จะถือว่าเป็นการเหยียดหยามศาสนายังไม่ถนัด ให้ยกฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๕๔-๑๓๕๕/๒๕๑๕ จำเลยไล่ยิงคนบริเวณวัดและโรงธรรม ซึ่งจะมีการทำพิธี แต่ขณะนั้นยังมิได้มีการประชุมศาสนิกชน หรือกระทำพิธีกรรมในทางศาสนาแต่อย่างใด ยังถือไม่ได้ว่า จำเลยมีเจตนาจะก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชนเวลาประชุมกัน การกระทำของจำเลยจึงยังไม่เป็นความผิดตาม ม. ๒๐๗ ป.อ. นี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๐/๒๕๑๖ จำเลยส่งเสียงเอะอะอื้อฉาว ในงานพิธีทางศาสนา กล่าวถ้อยคำก้าวร้าวพระภิกษุ ใช้มือตบพื้นกระดานหลายครั้ง แล้วชักปืนออกมา แม้ผู้ที่ประชุมไม่มีกิริยาวุ่นวาย จำเลยก็มีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๙๙/๒๕๓๙ คณะสงฆ์ผู้พิจารณาชั้นต้น มีคำวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำผิดล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ให้จำเลยสึกจากการเป็นพระภิกษุ จำเลยได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำวินิจฉัยดังกล่าวต่อคณะสงฆ์ การยื่นอุทธรณ์จะกระทำโดยชอบหรือไม่ก็ไม่เป็นเหตุให้จำเลย ซึ่งได้สึกจากการเป็นพระภิกษุไปแล้ว

กลับมาเป็นพระภิกษุใหม่อีก การที่จำเลยแต่งกายเป็นพระภิกษุ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นพระภิกษุ และไม่ยอมออกไปจากวัด ตามคำสั่งของเจ้าอาวาสวัดดังกล่าว จึงเป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘ มาตรา ๓๖๘ วรรคแรก พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ (๑) และมาตรา ๔๕

กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ พ.ศ.๒๕๓๖ เรื่องไวยาวัจกร

ไวยาวัจกร :-

๑. การแต่งตั้ง ต้องทำเป็นหนังสือ

๒. การแต่งตั้งผู้รักษาการแทน ต้องทำเป็นหนังสือ

๓. การมอบหมายหน้าที่ ต้องทำเป็นหนังสือ

๔. การให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ต้องทำเป็นหนังสือ

๕. เจ้าอาวาสวัดนั้นๆ แต่งตั้ง

๖. ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าคณะอำเภอ

๗. มีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา

ไวยาวัจกร คือ :-

๑. คฤหัสถ์ ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่เบิกจ่ายเงินนิตยภัต

๒. มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา จัดการทรัพย์สินของวัดตามที่เจ้าอาวาสมอบหมาย

คุณสมบัติ ของผู้จะเป็นไวยาวัจกร คือ :-

๑. ต้องเป็นเพศชาย

๒. อายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

๓. มีสัญชาติไทย

๔. นับถือพระพุทธศาสนา

๕. มีหลักฐานมั่นคง เป็นต้น

ไวยาวัจกร พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ:-

๑. ตาย

๒. ลาออก

๓. พ้นจากความเป็นคฤหัสถ์

๔. เจ้าอาวาสผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง

๕. ขาดคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด

๖. ให้ออกจากหน้าที่

๗. ถูกถอดถอนออกจากหน้าที่

ไวยาวัจกร มีความรับผิดชอบ ดังนี้ :-

๑. รับผิดชอบตลอดเวลา นับแต่ได้รับการแต่งตั้ง

๒. กรณีพ้นจากหน้าที่ (เว้นตาย) จะพ้นจากความรับผิดชอบเมื่อ

๒.๑ ส่งมอบหน้าที่

๒.๒ ส่งมอบทรัพย์สิน

๒.๓ ส่งมอบหลักฐานต่างๆ

๓. การส่งมอบ ต้องส่งภายใน ๓๐ วันนับแต่วันพ้นจากหน้าที่

๔. หากไม่ส่งมอบภายในกำหนด จะมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตาม ม. ๑๕๗ ป.อ.

การถอดถอนไวยาวัจกร

เมื่อประพฤติมิชอบ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ :-

๑. ทุจริตต่อหน้าที่

๒. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ และเกิดความเสียหายร้ายแรง

๓. ขัดคำสั่งเจ้าอาวาสฯ และเกิดความเสียหายร้ายแรง

๔. ประมาทเลินเล่อฯ และเกิดความเสียหายร้ายแรง

๕. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ส่วนการให้ออกจากหน้าที่นั้น

จะกระทำเมื่อไวยาวัจกรคนนั้น หย่อนความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อไวยาวัจกรว่างลง มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. หากไม่อาจแต่งตั้งทันทีได้

๒. เจ้าอาวาสสามารถ**แต่งตั้งผู้รักษาการแทนได้**

๓. โดยจะต้องดำเนินการแต่งตั้งภายใน ๙๐ วัน

๔. ผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับไวยาวัจกร

เจ้าอาวาสจะต้องรายงานเกี่ยวกับเรื่องไวยาวัจกร ดังนี้

๑. เมื่อแต่งตั้ง

๒. เมื่อแต่งตั้งผู้รักษาการแทน

๓. เมื่อพ้นหน้าที่

การรายงานให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ในกรุงเทพฯ รายงานกรมการศาสนา

๒. ในต่างจังหวัด

๒.๑ เจ้าอาวาส รายงานนายอำเภอ

๒.๒ นายอำเภอ รายงานผู้ว่าราชการจังหวัด

๒.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัด รายงานกรมการศาสนา

เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับไวยาวัจกร ที่ควรทราบ มีดังนี้

๑. วัดๆ หนึ่งจะแต่งตั้งไวยาวัจกรกี่คนก็ได้

๒. คนๆ หนึ่ง จะเป็นไวยาวัจกรกี่วัดก็ได้

๓. กรณีลาออก จะพ้นจากหน้าที่ เมื่อเจ้าอาวาสอนุญาตแล้ว

๔. เจ้าอาวาสรายงานเจ้าคณะอำเภอทราบด้วย

๕. การกระทำผิดของไวยาวัจกร ถือเป็นเจ้าพนักงานกระทำผิด

๖. ไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา โดยอาศัย มาตรา ๔๕ แห่ง พรบ. คณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕

หมายเหตุ

- ประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์ เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔ วันที่ ๒๕ เม.ย.๒๕๓๖

ค่าธรรมเนียมการโอนที่ดินให้แก่วัด

มหาเถรสมาคม รับทราบ และให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แจ้งเจ้าคณะจังหวัดทราบแล้ว เกี่ยวกับค่าธรรมเนียม การโอนที่ดินให้แก่วัด สรุปได้ดังนี้ คือ :-

๑. กรณีถวายที่ดินให้สร้างวัด ตั้งวัด ถ้าที่ดินที่ถวายรวมกับที่ดินที่มีอยู่เดิม :-

๑.๑ **ไม่เกิน ๕๐ ไร่**

- เสียค่าธรรมเนียมร้อยละ ๐.๐๑
- เสียค่าอากรแสตมป์ ๕๐ สตางค์

๑.๒ **เกิน ๕๐ ไร่**

- เสียค่าธรรมเนียมร้อยละ ๒.๐๐
- เสียค่าอากรแสตมป์ ๕๐ สตางค์

๒. กรณีถวายที่ดินให้เป็นที่ธรณีสงฆ์ เมื่อรวมกับที่ดินที่มีอยู่เดิม ไม่ว่าจะเกิน หรือไม่เกิน ๕๐ ไร่ ก็ตาม :-

- เสียค่าธรรมเนียมร้อยละ ๒.๐๐

- เสียค่าอากรแสตมป์ ๕๐ สตางค์

๓. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโอน และค่าอากรแสตมป์ สุดแต่จะตกลงกันว่าใครจะจ่าย ระหว่างวัด กับผู้ถวาย

๔. มหาเถรสมาคม มีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖

หนังสืออ้างอิง

❖ พรบ.คณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

❖ คู่มือการจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัด ของคณะกรรมาธิการ การศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ พ.ศ.๒๕๖๔

❖ ประมวลปัญหาข้อกฎหมายที่พระสงฆ์ควรทราบ ของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ.๒๕๖๐

❖ พรบ. คณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับใหม่ล่าสุด) ฉบับกระเป๋า ของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน พ.ศ. ๒๕๖๑

ศีลทำให้สวย

ศีล...รักษาประชาชนให้พ้นทุกข์
ศีล...พาสุขพาสวยรวยทรัพย์สิน
ศีล...ทำให้อายุยืนชื่นชีวิน
ศีล...โสภิณสมจินต์คิดสถิตพร
ทำ...อะไรอย่าใจร้ายหมายเข่นฆ่า
ทำ...ปาณาให้ตกไปใจหลอกหลอน
ทำ...เขาเจ็บเหน็บเขาทุกข์สุขจากจร
ทำ...เขามรณ์ห่อนหนีกรรมที่ทำมา
ให้...ทำดีมีเมตตาอารีรอบ
ให้...รอบคอบมือไม่ไวไร้โทสา
ให้...ใจเดียวรักเดียวเกลียวมนตรา
ให้...วาจาปิยพจน์ลดสิ่งเมา
สวย...ด้วยศีลภิญญ์ศุภางค์ร่างสง่า
สวย...จรรยาอ่อนหวานไม่พาลเขลา
สวย...ด้วยสัตย์จำรัสโรจน์โชติเนืองเนา
สวย...ด้วยเหล้าสวยไม่จริงทิ้งเถิดคุณ

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน ประพันธ์

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙

นิมิตฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญูกตเวทิตา
ความกตัญญูกตเวที เป็นเครื่องหมายของคนดี
(ส.ส.)

อย่าหมิ่นประมาทกัน

ลูกคนจนขันแค้นแสนจะคิด
อาจแผลงฤทธิ์กลายเพศเป็นเศรษฐี
ลูกคนโง่อาจโผล่เป็นเมธี
เหตุดังนี้อย่าหมิ่นประมาทกัน

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน ประพันธ์

๑๘ ตุลาคม ๒๕๑๐